

Naziv:

SKADARSKO JEZERO -Nacionalni park ili oaza nelegalne gradnje?
Projekat monitoringa nelegalne gradnje na Skadarskom jezeru

Autor:

Dejan Milovac, Direktor Programa za održivi razvoj i javne kampanje

Asistenti: Radenko Obradović i Igor Živaljević

Štampa:

“Lider” - 069 016 054

Tiraž:

150 primjeraka

Kontakt:

Mreža za afirmaciju nevladinog sektora - MANS

Dalmatinska 188, Podgorica, Crna Gora

Tel/fax +382.20.266.326, 266.327, 266.328

mans@t-com.me, www.mans.co.me

SKADARSKO JEZERO

Nacionalni park ili oaza nelegalne gradnje?

Projekat monitoringa nelegalne gradnje na
Skadarskom jezeru

Podgorica, 2009

Monitoring nelegalne gradnje na Skadarskom jezeru

SADRŽAJ

1. Uvod	7
2. Monitoring nelegalne gradnje na Skadarskom jezeru	9
2.1. Rijeka Crnojevića	10
2.2. Murići	12
2.3. Karuč	14
2.4. Dodoši	16
2.5. Tanki rt & Goveņi brod	17
2.6. Źabljak Crnojevića	20
2.7. Virpazar	22
2.8. Ponari	23
2.9. Drušići	24
3. Statistički podaci	25
3.1. Postupanje nadležnih inspekcija	25
3.2. Slobodan pristup informacijama	27
4. Aneksi	28
4.1. Aneks 1: Zakon o nacionalnim parkovima Crne Gore	28
4.2. Aneks 2: Izvodi iz Zakona o ureņenju prostora i izgradnji objekata	43

1. Uvod

Nagli rast u sektoru građevinske industrije i nekontrolisan razvoj tržišta nekretnina u Crnoj Gori tokom posljednjih nekoliko godina, doveli su ubrzane i neplanske urbanizacije mnogih djelova države, naročito atraktivnih lokacija na primorju i centralnom dijelu zemlje. Ogroman pritisak kapitala, niski ljudski i tehnički kapaciteti nadležnih državnih organa, te ozbiljan nedostatak političke volje za adekvatnom primjenom zakona i propisa su tokom proteklih godina rezultirali ogromnim brojem nelegalno sagrađenih objekata.

Nažalost, ni područje Skadarskog jezera, zbog svoje atraktivnosti, nije bilo pošteđeno nelegalne gradnje i devastacije prostora, koja u velikoj mjeri već utiče na održivi razvoj ovog područja i adekvatnu turističku valorizaciju njegovih potencijala.

Pored navedenih problema, nedostatak adekvatne planske dokumentacije je još jedan od uzroka loših rezultata u pokušajima nadležnih državnih organa da ovo područje sačuvaju od nelegalne gradnje. Osim Prostornog plana za područje Skadarskog jezera koji daje samo osnovne smjernice, postoji tek svega nekoliko planskih dokumenata koji su usvojeni a koji bliže određuju budući razvoj ovog atraktivnog područja. Nova planska dokumenta koja su u pripremi u velikoj mjeri će služiti za legalizaciju već postojećih objekata na Skadarskom jezeru, te će njihov doprinos rješavanju ovog problema biti veoma limitiran.

Jedna od ključnih prepreka za rješavanje problema nelegalne gradnje koju je MANS prepoznao iz svog dugogodišnjeg iskustva i to ne samo kada je u pitanju Skadarsko jezero, predstavlja nedostatak kontinuiranog inspekcijskog nadzora koji bi osigurao konstantan nadzor nad izgradnjom objekata na terenu i time obezbijedio punu preventivnu funkciju nadležnih inspekcija.

U tom cilju, MANS je uz podršku kancelarije Programa za razvoj Ujedinjenih Nacija u Podgorici implementirao projekat monitoringa i dokumentovanja nelegalne gradnje na području Skadarskog jezera u periodu januar - jun 2009. godine. Projekat je imao za cilj i da nadležnim inspekcijama Ministarstva za uređenje prostora i zaštitu životne sredine predoči važnost kontinuiranog monitoringa stanja na terenu, naročito u posebno zaštićenim oblastima kao što je Nacionalni park Skadarsko jezero.

Tokom šest mjeseci monitoringa i prikupljanja informacija, MANS je kroz terenski rad, posnošenje inicijativa za pokretanje inspeksijskog nadzora i zahtijeva za slobodan pristup informacijama, pokrio sva veće urbanizovane zone Skadarskog jezera, uključujući Rijeku Crnojevića, Murićem Karučki zaliv, Dodoše, Goveñi brod, Žabljak Crnojevića, Virpazar, Ponare, Drušiče, Velju bobiju, Tanki rt i Ploče.

Svi podaci do kojih smo došli su publikovani u okviru mape nelegalne gradnje (www.mans.co.me), a sam pristup sistematskom nadzoru stanja u prostoru, prezentovani nadležnim inspekcijama kao efikasan model za uspješnu borbu protiv nelegalne gradnje i povećanje transparentnosti rezultata rada nadležnih državnih organa.

Izradu ove publikacije je podržao Program za razvoj Ujedinjenih Nacija (UNDP).

Mišljenja iznijeta u ovoj publikaciji predstavljaju isključivo stavove MANS-a i ne moraju se obavezno poklapati sa stavovima UNDP-a.

2. Monitoring nelegalne gradnje na Skadarskom jezeru

Skadarsko jezero je najveće jezero na Balkanskom poluostrvu, jedno od poslednjih slatkovodnih površina, najveći je nacionalni park u Crnoj Gori i nalazi se na Ramsar listi močvara od međunarodnog značaja. Dvije trećine jezera se nalazi na teritoriji Crne Gore a jedna na teritoriji Albanije, dok je unutar Crne Gore administrativno podijeljeno između Bara, Cetinja i Glavnog Grada Podgorice.

Pored izuzetne raznovrsnosti biljnih i životinjskih vrsta, u okviru nacionalnog parka Skadarsko jezero postoji veliki broj kulturnih znamenitosti, manastirskih zdanja, crkve, sela i utvrđenja sa nespornim potencijalom za turističku valorizaciju.

Područje Nacionalnog parka Skadarsko jezero obuhvata više sela i lokacija pogodnih za turističku valorizaciju, a MANS je tokom višemječnog monitoringa identifikovao više lokacija na kojima je zabilježena intezivnija urbanizacija i to: Žabljak Crnojevića, Karučki zaliv, Drušići, Dodoši, Malo blato, Velja bobija, Murići, Virpazar, Tanki rt, Goveñi brod, Ploča, Rijeka Crnojevića i Ponari.

U okviru Skadarskog jezera nije dozvoljena izgradnja objekata bez posebnih odobrenja nadležnih institucija, međutim stanje na terenu ukazuje da su posebno lokacije Rijeke Crnojevića, Karučkog zaliva i Murića, već sada značajno ugroženje nelegalnom gradnjom.

Veliki broj objekata koje smo tokom monitoringa registrovali se odnose na ugostiteljske objekte, sagrađene u cilju sticanja profita, ali i određeni broj vikend kuća i apartmana za turistički smještaj.

Za objekte koji su izgrađeni u zoni Nacionalnog parka i devastaciju zaštićene životne sredine, nadležnost za sprovođene inspeksijskog nadzora imaju inspekcije Ministarstva za planiranje i ureñenje prostora i zaštitu životne sredine, odnosno inspekcijže za zaštitu prostora, grañevinarstvo i ekološka inspekcija.

2.1. Rijeka Crnojevića

Rijeka Crnojevića pripada Prestonici Cetinje i predstavlja dobro poznato vikend izletišta na putu između Podgorice i Cetinja sa već izgrađenim ugostiteljskim objektima, što ovu lokaciju čini posebno interesantnom za investitora koji žele da grade objekte za svoje potrebe ili dalju prodaju. Lokacija je posebno interesantna zbog neposredne blizine samog jezera i donekle razvijene infrastrukture.

Izvod iz online mape¹ za lokaciju Rijeka Crnojevića

Tokom terenskog monitoringa, MANS je utvrdio da se u okviru ove zone Skadarskog jezera, uz njegovu samu obalu, nalazi 14 novosagrađenih objekata, pretežno vikend kuća za odmor. Iako na licu mjesta nije bilo moguće saznati imena investitora, svi objekti su fotografisani i procesuirani kroz inicijative za pokretanje inspekcijskog nadzora nadležnoj inspekciji Ministarstva uređenja prostora i zaštite životne sredine na dalje postupanje.

Lokacija: Rijeka Crnojevića

Većina objekata koja je ovom prilikom registrovana i fotografisana je bila privedena namjeni, odnosno kompletirani radovi, zbog čega je MANS inicijative uputio Inspekciji za građevinarstvo. Prema Zakonu o opštem upravnom postupku, 30 dana nakon dostavljanja inicijative, nadležna inspekcija je dužna da podnosioca inicijative informiše o njenom ishodu i preduzetim aktivnostima.

¹<http://www.mans.co.me/odrzivi-razvoj/mapa-nelegalne-gradnje/skadarsko-jezero/rijeka-crnojevica/>

Neposredno prije isteka roka, 08. maja 2009. godine od Inspekcije za građevinarstvo smo dobili smo odgovor koji se odnosio na sve podnijete inicijative u kome smo informisani da je ta inspekcija razmotrila inicijative i prosljedila ih na dalje postupanje inspekciji za zaštitu prostora koja je takođe u okviru Ministarstva za planiranje prostora i zaštitu životne sredine.

BROJ: 08. 05. 2009. 1133
MANS
Podgorica, 08. 05. 2009.

Crna Gora
Ministarstvo za ekonomski razvoj

Broj: 1103-574/3
Podgorica, 04.05.2009.godine

Mreža za afirmaciju nevladinog sektora MANS

Podgorica

Predmet: Obavještenje

Inspekcija za izgradnju objekata Ministarstva za ekonomski razvoj, obavještava Vas da je razmotrila Vaše inicijative za pokretanje inspeksijskog nadzora, i iste prosljedila, saglasno članu 55 stav 4 Zakonu o opštem upravnom postupku ("Sl. list RCG" br.60/03) inspekciji zaštite prostora kao nadležnoj za dalji rad i postupanje.

Rad se o sljedećim inicijativama:

1. Inicijativa Vaš br.6402/04 od 10.04.2009.godine,
2. Inicijativa Vaš br.6401/04 od 10.04.2009.godine,
3. Inicijativa Vaš br.6400/04 od 10.04.2009.godine,
4. Inicijativa Vaš br.6403/04 od 10.04.2009.godine,
5. Inicijativa Vaš br.6405/04 od 10.04.2009.godine,
6. Inicijativa Vaš br.6404/04 od 10.04.2009.godine,
7. Inicijativa Vaš br.6406/04 od 10.04.2009.godine,
8. Inicijativa Vaš br.6407/04 od 10.04.2009.godine,
9. Inicijativa Vaš br.6408/04 od 10.04.2009.godine,
10. Inicijativa Vaš br.6409/04 od 10.04.2009.godine,
11. Inicijativa Vaš br.6411/04 od 10.04.2009.godine,
12. Inicijativa Vaš br.6412/04 od 10.04.2009.godine,
13. Inicijativa Vaš br.6413/04 od 10.04.2009.godine,
14. Inicijativa Vaš br.6414/04 od 10.04.2009.godine,
15. Inicijativa Vaš br.6399/04 od 10.04.2009.godine,
16. Inicijativa Vaš br.6416/04 od 10.04.2009.godine,
17. Inicijativa Vaš br.6418/04 od 10.04.2009.godine,
18. Inicijativa Vaš br.6417/04 od 10.04.2009.godine,
19. Inicijativa Vaš br.6415/04 od 10.04.2009.godine,
20. Inicijativa Vaš br.6410/04 od 10.04.2009.godine,
21. Inicijativa Vaš br.6271/04 od 02.04.2009.godine,
22. Inicijativa Vaš br.6274/04 od 02.04.2009.godine,
23. Inicijativa Vaš br.6273/04 od 02.04.2009.godine,
24. Inicijativa Vaš br.6272/04 od 02.04.2009.godine;

INSPEKCIJA ZA GRAĐEVINARSTVO
Olivera Zivkovic, dipl.prav.

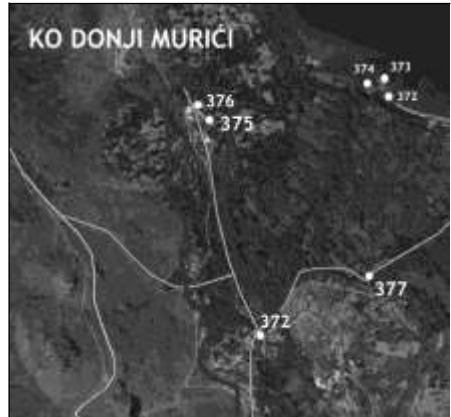
Odgovor Inspekcije za građevinarstvo od 08. maja 2009. godine

Nakon više od mjesec dana od kada su inicijative prosljeđene Inspekciji za zaštitu prostora, još uvijek nismo dobili konačnu informaciju o tome šta je ta institucija preduzela po njima. MANS je pored toga nadležnoj inspekciji uputio i zahtjev za slobodan pristup informacijama o kompletnoj dokumentaciji i zapisnicima, te postupcima koje je inspekcija preduzela protiv prijavljenih investitora. Postupak po ovim zahtjevima je još uvijek u toku.

Monitoring nelegalne gradnje na Skadarskom jezeru

2.2. Murići

Na lokalitetu Murići MANS je identifikovao sedam novosagrađenih stambenih objekata i objekata u funkciji turizma. Svi objekti su uredno procesuirani nadležnoj inspekciji, a MANS je kao i u prethodnom slučaju pokušao da ubrza process dostavljanja informacija na način što je paralelno sa inicijativom nakon isteka roka za njeno postupanje, slao zahtijev za pristup informacijama o postupanju nadležnih inspekcija po inicijativama koje smo podnijeli.

Izvod iz online mape² za lokaciju Murići

Lokacija: Murići

Inspekcija za zaštitu prostora je MANS-u dostavila dokumentaciju koja potvrđuje da objekat plažni bar investitora Muratović Hasana iz Murića posjeduje odobrenje izdato od strane Javnog preduzeća za nacionalne parkove.

U blizini plažnog bara se nalazi se objekat za koji smo od inspekcije za zaštitu prostora dobili odgovor da je predmetni objekat izgrađen rokom 1979. i 1980. godine, a rekonstruisan 2004 godine. U zapisniku se takođe navodi da nije poznato ko je vlasnik objekta. Takođe nije poznata namjena objekta niti da li ima dozvolu.

² <http://www.mans.co.me/odrzivi-razvoj/mapa-nelegalne-gradnje/skadarsko-jezero/donji-murici/>

Za većinu objekata koji su fotografisani u okviru lokaliteta Murići, MANS još uvijek nije dobio odgovore o eventualnom sprovedenom upravnom postupku od strane inspekcije za zaštitu prostora.

Lokacija: Murići

Između preostalih 5 objekata koje je potrebno procesuirati nalazi se i objekat nepoznatog investitora u okviru zaseoka Murići koji je u trenutku kada je fotografisan bio u fazi izgradnje.

Lokalitet sela Murići je veoma atraktivan i za vikend turizam jer se nalazi na neposrednoj obali jezera, te je i na samim plažama u velikoj mjeri izvršena gradnja montažnih objekata, kao i plažnih ugostiteljskih barova za koje su inicijative takođe prosliježene na nadležnost inspekciji za zaštitu prostora i očekuje se da inspekcija postupi po ovim inicijativama mansa.

2.3. Karuč

Lokacija tačnije poznata kao Karučki zaliv, jedna od najatraktivnijih lokaliteta u okviru Skadarskog jezera, posljednjih godina je bila predmet interesovanja brojnih investitora, bilo da se radi o kupovini zemljišta ili izgradnji objekata. U sklopu monitoringa ove lokacije na Skadarskom jezeru, MANS je registrovao više objekata od kojih su pojedini prema našim saznanjima sagrađeni za prodaju na tržištu, dok ostali predstavljaju privatne vikend kuće.

Izvod iz online mape³ za lokaciju Karuč

Objekat u izgradnji investitora Dragana Jovanovića, koji se gradi neposredno na obali jezera je bio predmet inicijative za pokretanje inspeksijskog nadzora koja je upućena Inspekciji za građevinarstvo, koja nas je u svom odgovoru informisala da investitor posjeduje građevinsku dozvolu izdatu od strane Ministarstva za ekonomski razvoj, broj: 1102-02-5520/1-08 od 01. jula 2008 godine.

Odgovor Inspekcije za građevinarstvo

³ <http://www.mans.co.me/odrzivi-razvoj/mapa-nelegalne-gradnje/skadarsko-jezero/karuc/>

Građevinska dozvola koja je izdata investitoru se odnosila na rekonstrukciju objekta u postojećim gabaritima, dok se nail mjesta moglo se utvrditi da je investitor porušio postojeći objekat i na istoj lokaciji započeo izgradnju potpuno novog objekta.

RJEŠENJE

IZDAJE SE Draganu Jovanovića iz Herceg Novog
građevinska dozvola za rekonstrukciju u postojećem gabaritu objekta
na katastarskoj parceli br. 2273/6 KO Rvaši, na potesu Karuč, Opština
Cetinje, u zahvatu PPPPN » Skadarsko jezero ».

Objekat se rekonstruiše u postojećem gabaritu.

Horizontalni gabarit objekta iznosi 36m².

Spratnost objekta je prizemlje.

Građevinska dozvola izdata za rekonstrukciju objekta

Ovakva praksa je veoma raširena na različitim lokacijama na Skadarskom jezeru, gdje investitori kupuju dotrajale objekte i kroz navodnu rekostrukciju pristupaju izgradnji potpuno novih objekata, često daleko većih gabarita nego što je to propisano dozvolom za rekonstrukciju.

Lokacija: Karučki zaliv

U okviru lokacije Karuč, zabilježen je i veći broj stambenih objekata nepoznatih investitora koji su takođe procesuirani nadležnoj inspekciji. Do kraja projekta, odnosno, kraja juna 2009, od nadležne inspekcije nismo dobili povratnu informaciju o tome šta je preduzeto po inicijativama koje je MANS dostavio.

2.4. Dodoši

Lokacija Dodoši predstavlja jednu od oblasti Skadarskog jezera u okviru koje postoji stalno nastanjeno lokalno stanovništvo, ali i značajan broj nelegalno sagrađenih objekata, mahom turističkog tipa. Ono što je karakteristično za ovaj lokalitet jesu objekti koji svojim gabaritima daleko nadmašuju ono što je propisano Prostornim planom područja posebne namjene za Skadarsko jezero i značajno utiču na očuvanje autentičnosti ovog lokaliteta.

Izvod iz online mape⁴ za lokaciju Dodoši

Objekti restorana „Studenac“ i restorana „Lokvanj“ koji su izgrađeni neposredno pored jezera su bili predmet inicijativa MANS-a još i u 2008. godini, ali ni nakon više od godinu dana nadležne inspekcije koje su bile dužne da postupe po dostavljenim inicijativama, još uvijek nas nisu informisale o preduzetim aktivnostima i eventualnim postupcima koji su pokrenuti protiv investitora ovih objekata na Skadarskom jezeru.

Lokacija: Dodoši

MANS je ove godine ponovo prosljedio inicijative nadležnoj inspekciji i pokrenuo upravni postupak kod Upravne inspekcije Ministarstva unutrašnjih poslova i javne uprave, zbog ćutanja administracije Inspekcije za građevinarstvo u ovom konkretnom slučaju.

⁴ <http://www.mans.co.me/odrzivi-razvoj/mapa-nelegalne-gradnje/skadarsko-jezero/dodosi/>

U okviru lokaliteta Dodoši preostali dio novoizgrađenih objekata su veći stambeni objekti, veće spratnosti, za koje su takođe prosljeđene inicijative za pokretanje inspekcijskog nadzora.

Lokacija: Dodoši

Za razliku od ostalih slučajeva gradnje koje je MANS registrovao na području Skadarskog jezera, na lokaciji Dodoši se mogu naći objekti koji tipski odgovaraju sličnim nelegalnim objektima koji se grade na crnogorskom primorju, kako po pitanju gabarita, tako i njihove namjene, što je dodatno doprinjelo ugrožavanju autentičnosti ovog dijela Skadarskog jezera.

2.5. Tanki rt & Goveći brod

Izlaskom na teren u okviru lokaliteta Goveći brod, MANS je registrovao početak urbanizacije i ove oblasti Skadarskog jezera. Neposredno na samoj obali jezera, u posljednjih nekoliko godina je izgrađen čitav niz pretežno ugostiteljskih objekata, odnosno otvorenih plažnih barova. Početkom aprila, MANS je nakon fotografisanja objekata uputio inicijative nadležnoj građevinskoj inspekciji koja nas je informisala da se radi o investitoru Budimiru Lopičiću koji je na pomenutoj lokaciji sagradio crkveni objekat i plažni bar.

Izvod iz online mape⁵ za lokaciju Tanki rt

⁵ <http://www.mans.co.me/odrzivi-razvoj/mapa-nelegalne-gradnje/skadarsko-jezero/tanki-rt/>
Monitoring nelegalne gradnje na Skadarskom jezeru

Lokacija: Goveđi brod

Inspekcija za zaštitu prostora nam je dana 05. juna 2009. godine dostavila dokumentaciju o upravnom postupku koji se odnosi na ovaj objekat. Kako su inspektori informisali putem zapisnika o inspekcijom nadzoru sam investitor im je u telefonskom razgovoru sa inspektorom inspekcije za zaštitu prostora saopštio da „ne posjeduje građevinsku dozvolu za radove koje je izvodio“.

NA GORA
 VLADA CRNE GORE
 MINISTARSTVO
 ZA EKONOMSKI RAZVOJ
 Broj: 1005-4/09
 Mjesto: Podgorica

**ZAPISNIK
O INSPEKCIJSKOJ KONTROLI**

Sadržaj: Prilidništvo na zemljištu uz jezero, dana 13.06.2009. godine, u M.Š.P.
 Inspektor zaštite prostora: Popović Milica

Nadležni organ-investitor: _____
 Subjekt nadzora: _____

Upravu dobila je informacija od strane JP "Skadarsko jezero" u vezi sa investicionim građevinskim objektom, Ispisni Rudnik iz Podgorice, istog značaj kontroli telefonom na br. 020-567-378 u 10:30h.

U telefonskom razgovoru Ispisni Rudnik potvrdio je da je on investitor kompletnog objekta u navedenoj lokaciji, u vezi u koje izvršio radove i nije opisan u bilo kojoj dokumentaciji.

Na pitanje inspektor zaštite prostora da li on objekt, odnosno zemlju za pristupiti platiti potrebne građevinske dozvole od strane nadležnog organa, istovremeno je da građevinske dozvole ne poseduje.

Istovremeno je uspostavljeno da je izvršeno postupak za davanje građevinske dozvole, te da se kompletna dokumentacija, uključujući projekt i izdatke za izvođenje građevinskih radova dostavi na inspekciji, dana 14.06.2009. god u 10:00h.

Subjekt nadzora: _____
 Inspektor zaštite prostora: Popović Milica

Monitoring nelegalne gradnje na Skadarskom jezeru

U zapisniku o inspeksijskom nadzoru koji je sačinjen na licu mjesta dana 13. maja 2009 godine od inspektor je investitoru ostavio proctor da mu isti u određenom vremenskom periodu dostavi potrebnu dokumentaciju koja dokazuje da je postupak za dobijanje građevinske dozvole u toku. Ipak, inspektor nije konstatovao u zapisniku da je investitor započeo i izvodio radove na izgradnji plažnog bara i crkve bez predhodno pribavljenih odobrenja od nadležnih institucija.

Pored toga, u dokumentaciji koja nam je dostavljena utvrdili smo takođe da je investitor predao zahtjev za izdavanje građevinske dozvole i da je tu dokumentaciju dostavio na uvid inspektoru za zaštitu prostora. Sa obzirom na činjenicu da se za ovu lokaciju nijesu stekle planske pretpostavke za izdavanje građevinske dozvole ostaje pitanje kako su inspekcija za zaštitu prostora kao i Inspekcija za građevinarstvo dozvolili da se radovi nesmetano izvode bez predhodno pribavljenih odobrenja nadležnih institucija.

Na lokalitetu Tanki rt evidentirana su dva objekta koja su izgrađena na samoj obali jezera, objektima se može prići samo sa vodene strane. Nakon terenskog rada i fotografisanja objekata, početkom aprila 2009 godine procesuirana je inicijativa za pokretanje inspeksijskog nadzora ka nadležnoj inspekciji.

Lokacija: Tanki rt

2.6. Žabljak Crnojevića

Lokalitet Žabljak Crnojevića je praćen još tokom 2008. godine, kada je MANS na tom lokalitetu evidentirali izgradnju stambenih objekata koji su tada uredno procesuirani nadležnim inspekcijama. Nakon godinu dana, prilikom ponovnog obilaska lokacije, MANS je registrovao da su objekti u potpunosti završeni i pored činjenice da su uredno prijavljeni inspekcijama. Tokom obilaska terena ove godine, MANS je registrovao i nove objekte koje je fotografisao i procesuirao nadležnim inspekcijama.

Izvod iz online mape⁶ za lokaciju Žabljak Crnojevića

Inspekcija za građevinarstvo je u slučaju novih inicijativa dostavila odgovore tvrdeći da nisu nadležni za postupanje nad prijavljenim objektima.

S tim u vezi, obavještavamo Vas da saglasno članu 152 Zakona o uređenju prostora i izgradnji objekata, ova inspekcija nije stvarno nadležna za postupanje po predmetnim inicijativama.

Dostavljeno:
-Imenovanom,
-U predmet,
-A/a

SAMOSTALNI SAVJETNIK III
Olivera Živković
Olivera Živković, dipl.prav.

⁶ <http://www.mans.co.me/odrzivi-razvoj/mapa-nelegalne-gradnje/skadarsko-jezero/zabljak-crnojevica/>

Ipak, Zakon o uređenju prostora i izgradnji objekata, u članu 152, stav 2 tačke 1 i 2 se navodi da je inspekcija nadležna da provjerava

- “da li je investitor započeo pripremne radove za građenje objekta u skladu sa ovim zakonom”
- “da li je investitor prijavio početak građenja objekta u skladu sa članom 105 ovog zakona”

U slučajevima kada je utvrđeno da nadležna inspekcija krši uspravni postupak, MANS je nadležnom Ministarstvu uređenja prostora i zaštite životne sredine kao drugostepenom organu podnosio žalbu na rad inspekcije.

2.7. Virpazar

Virpazar je prepoznat kao centralna lokacija Nacionalnog parka Skadarsko jezero, Virpazar je posljednje i najveće ribarsko selo na Skadarskom Jezeru. Privlačno za odmor i rekreaciju, samim tim napadnuto od strane investitora koji žele na ovom prostoru realizovati svoje investicije. Direktnim izlaskom na teren, MANS je identifikovao određeni broj novo izgrađenih objekata ali i objekata na kojima je izvršena nadgradnja postojećih gabarita.

Izvod iz online mape⁷ za lokaciju Virpazar

Iako su svi objekti uredno prijavljeni nadležnoj inspekciji još u martu 2009. godine, MANS još uvijek nije dobio povratnu informaciju o izvršenom inspekcijском nadzoru. Kao i u prethodnim slučajevima, MANS je i za ove objekte pokrenuo upravni postupak protiv građevinske inspekcije jer nije u zakonskom roku postupila po inicijativama koje smo podnijeli.

Lokacija: Virpazar

⁷ <http://www.mans.co.me/odrzivi-razvoj/mapa-nelegalne-gradnje/skadarsko-jezero/virpazar/>

2.8. Ponari

Ponari su još jedno od naselja na Skadarskom jezeru sa stalnom naseljenošću u okviru zone Nacionalnog parka što predstavlja dodatnu prijetlju očuvanju životne sredine. Prilikom posjete ove lokacije MANS je registrovao nadogradnju postojećih stambenih objekata ali i obimne radove na iskopavanju šljunka uz korišćenje teške mehanizacije.

Izvod iz online mape⁸ za lokaciju Ponari

Sve fotografisane objekte MANS je uredno prijavio nadležnoj inspekciji, dok su radovi na iskopavanju šljunka prijavljeni i nadležnoj ekološkoj inspekciji i inspekciji za vode.

Lokacija: Ponari

Nadležne inspekcije ni u ovom slučaju nisu na vrijeme MANS-u dostavile informaciju o tome nita su preduzeli po našim inicijativama, te da li su radovi obustavljeni a protiv investitora pokrenut bilo kakav postupak.

⁸ <http://www.mans.co.me/odrzivi-razvoj/mapa-nelegalne-gradnje/skadarsko-jezero/ponari/>
Monitoring nelegalne gradnje na Skadarskom jezeru

2.9 Drušići

Lokacija Drušići je bila predmet monitoringa MANS-a i u 2008. godini kada je smo inspekciji prijavili objekte koje smo registrovali na toj lokaciji. Jedan on njih je i restoran montažnog tipa koji još uvijek nije procesuiran od strane nadležne inspekcije iako je od podnošenja inicijative proteklo više od godinu dana. Za ovaj i druge objekte koji su tom prilikom prijavljeni, MANS vodi upravni postupka protiv nadležne inspekcije zbog ćutanja administracije.

Izvod iz online mape⁹ za lokaciju Drušići

Lokacija: Drušići

Lokacija: Malo blato

Na lokacije Malo blato, MANS je ove godine identifikovao stambeno-turistički objekat od čvrste gradnje, izgrađen na samoj obali jezera. Objekat je prijavljen Inspekciji za zaštitu prostora koja još uvijek nije odgovorila na našu inicijativu.

Ono što je zajedničko za svih devet lokacija koje MANS obišao tokom monitoringa urbanizacije područja Skadarskog jezera, jeste da broj objekata i njihova namjera već u određenoj mjeri narušavaju stanje životne sredine i značajno umanjuju potencijale za odgovarajuću turističku valorizaciju samog jezera. Tome je dodatno doprinjela i gotovo kompletna pasivnost nadležnih inspekcija, te njihovo ćutanje na inicijative MANS-a za pokretanje inspeksijskog nadzora i procesuiranje investitora koji krše zakon.

⁹ <http://www.mans.co.me/odrzivi-razvoj/mapa-nelegalne-gradnje/skadarsko-jezero/drusici/>
Monitoring nelegalne gradnje na Skadarskom jezeru

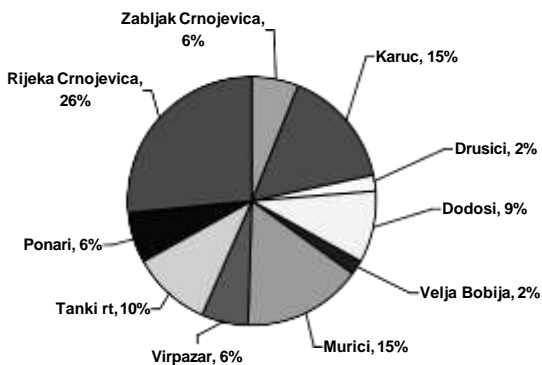

3. Statistički podaci

3.1 Postupanje nadležnih inspekcija

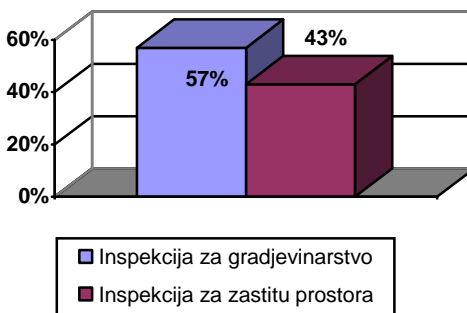
Teritorijalna zastupljenost

Od ukupnog broja od 53 podnijete inicijativa¹⁰ za pokretanje inspeksijskog nadzora za objekte izgrađene u zoni nacionalnog parka Skadarsko jezero najviše 26% odnosilo se na objekte izgrađene na lokaciji Rijeka Crnojevića, po 15% odnosilo se na objekte koji su izgrađeni na lokacijama sela Karuč i sela Murići, 9% upućenih inicijativa odnosilo se na objekte izgrađene u okviru sela Dodoši, po 6% upućenih inicijativa odnosilo se na lokacije sela Žabljak Crnojević i Virpazar, dok ostatak otpada na inicijative za ostale objekte.

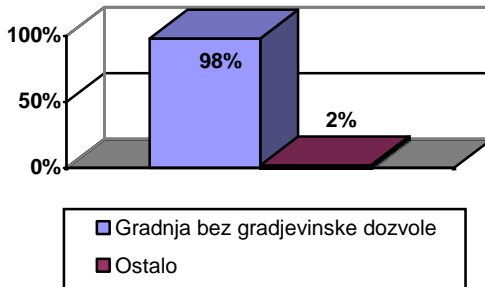
Nadležnost

Od ukupnog broja podnijetih inicijativa, 53% je upućeno Inspekciji za građevinarstvo dok je preostalih 47% dostavljeno Inspekciji za zaštitu prostora kao nadležnoj za postupanje po njima.

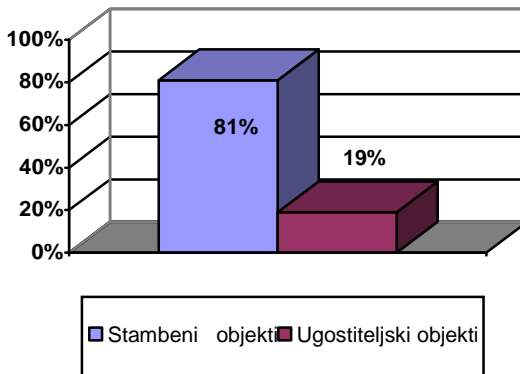

¹⁰ U pojedinim slučajevima inicijative su se odnosile na skupine objekata koji su identifikovani na istoj lokaciji.

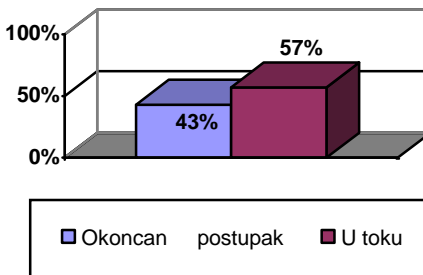
Oblik kršenja Zakona
 Gradnja bez građevinske dozvole je bila predmet većine prijavljenih objekata iz razloga jer je velika većina objekata započeta bez predhodno pribavljenih odobrenja, dok se preostali dio odnosio na devastaciju i ugrožavanje životne sredine.

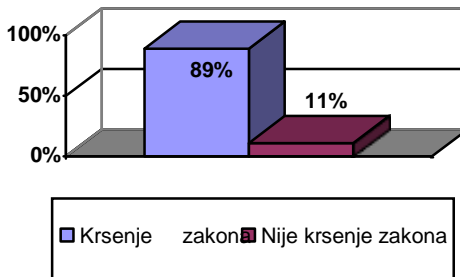
Vrste objekata
 Stambeni i vikend objekti su predmet 81% od ukupnog broja inicijativa za pokretanje inspekcijuskog nadzora, uglavnom zbog nemanja građevinske dozvole za izgradnju objekta u Zoni nacionalnog parka, dok su 19% inicijativa za pokretanje inspekcijuskog nadzora bili ugostiteljski objekti, restorani izgrađeni u Zoni nacionalnog parka.

Postupanje po inicijativama
 Od ukupno 53 upućene inicijative za pokretanje inspekcijuskog nadzora, procedura je okončana za približno 47% objekata, dok je preostali dio inicijativa u toku

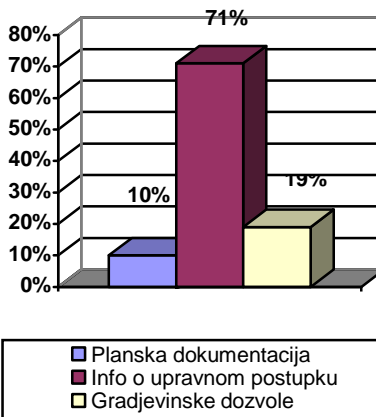

Od ukupnog broja riješenih inicijativa u 89% nadležne inspekcije su konstatovala kršenje zakona, u 11% slučajeva su donijele odluku da nije došlo do kršenja zakona.

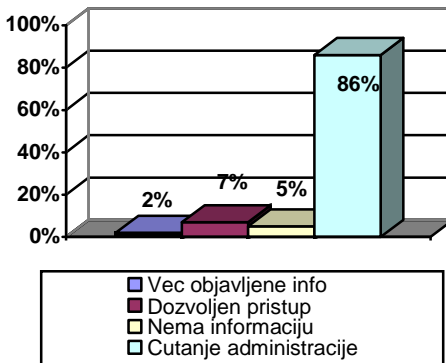

3.2. Slobodan pristup informacijama

MANS je tokom implementacije projekta institucijama podnosio zahtjeve za informacijama o sprovedenim aktivnostima po našim inicijativama. Preko 70% zahtjeva se odnosilo na dokumentaciju o upravnom postupku koji su inspekcije sprovodile po našim inicijativama, 19% podnijetih zahtjeva se odnosilo na građevinske dozvole koje su izdate za objekte u zoni Nacionalnog parka, dok je 10% zahtjeva za slobodan pristup informacijama upućeno za dostavljanje planske dokumentacije za područje Nacionalnog parka.

Od ukupno 42 zahtjeva za slobodan pristup informacijama koji su upućeni institucijama u 86% došlo je do čitanja administracije, 5% slučajeva institucije su nas informisale da ne posjeduju informacije, 2% zahtjeva odgovor je bio da je informacija već objavljena, dok je u 7% zahtjeva dostavljene tražena informacije

4. Aneksi

4.1. Aneks 1: Zakon o nacionalnim parkovima Crne Gore

Član 22.

Izgradnja objekata i izvođenje drugih radova na području nacionalnih parkova može se vršiti samo ako je u skladu sa prostornim planom i programom zaštite i razvoja nacionalnih parkova.

Izgradnja objekata i izvođenje drugih radova u nacionalnim parkovima može se vršiti na osnovu odobrenja za građenje koje donosi nadležni organ uprave, u skladu sa zakonom uz prethodno pribavljeno mišljenje Javnog preduzeća.

ZAKON O NACIONALNIM PARKOVIMA (Objavljen u "Sl. listu RCG", br. 47/91, 17/92, 27/94)

I. OSNOVNE ODREDBE

Član 1.

Nacionalni parkovi su prostori izuzetnih i višestrukih prirodnih vrijednosti koje imaju ekološku, ekonomsku, naučnu, istorijsku, estetsku, kulturnu, obrazovnu i rekreativnu funkciju.

Član 2.

Nacionalni parkovi na teritoriji Republike Crne Gore su: Nacionalni park "Biogradska gora", Nacionalni park "Durmitor", Nacionalni park "Lovćen" i Nacionalni park "Skadarsko jezero" (u daljem tekstu: nacionalni parkovi).

Član 3.

Zaštita, unapređivanje i korišćenje zemljišta, šuma, voda, biljnog i životinjskog svijeta i drugih prirodnih bogatstava, kao i radom stvorenih vrijednosti (u daljem tekstu: dobra nacionalnih parkova), su djelatnosti od posebnog društvenog interesa.

Član 4.

Zaštita i unapređivanje nacionalnih parkova ostvaruje se naročito:

- obezbjeđivanjem uslova za zaštitu, unapređivanje i racionalno korišćenje dobara nacionalnih parkova;

- stvaranjem povoljnih uslova za održavanje i razvoj biljnih i životinjskih vrsta i njihovih zajednica;
- očuvanjem i unapređivanjem posebnih prirodnih vrijednosti;
- očuvanjem, održavanjem i restauracijom spomenika kulture;
- istraživanjem i korišćenjem nacionalnih parkova za potrebe razvoja nauke, turizma, kulture i rekreacije;
- sprečavanjem radnji koje mogu da naruše osnovna svojstva i osobine nacionalnih parkova.

Član 5.

Ako se zemljište ili druga nepokretnost koja se nalazi u sastavu nacionalnih parkova, ne može iskorišćavati ili je njeno iskorišćavanje ograničeno, nosilac prava korišćenja odnosno raspolaganja ima pravo na naknadu u visini umanjenja prihoda.

Zemljište ili druga nepokretnost koja se nalazi u sastavu nacionalnih parkova na kojoj postoji pravo svojine može se radi zaštite objekata prirode izuzetne vrijednosti eksproprisati ili to pravo ograničiti ako je to u opštem interesu. Postojanje opšteg interesa u smislu stava 2. ovog člana utvrđuje Vlada Republike Crne Gore (u daljem tekstu: Vlada).

Član 6.

Za upravljanje, unapređivanje i korišćenje prirodnih bogatstava i dobara nacionalnih parkova osniva se Javno preduzeće za nacionalne parkove (u daljem tekstu: Javno preduzeće).

Član 7.

Nadzor nad sprovođenjem odredbi ovog zakona i propisa donesenih na osnovu njega vrše organi uprave nadležni za inspekcijske poslove u oblastima za koje su obrazovani, u skladu sa zakonom.

Član 8.

Za nacionalne parkove, kao posebno zaštićene objekte prirode, primjenjuju se propisi o zaštiti prirode, ukoliko ovim zakonom nije drugačije određeno.

II. GRANICE

Član 9.

Nacionalni park "Biogradska gora" obuhvata delove teritorije opština: Kolašin, Mojkovac i Ivangrad, u granicama utvrđenim ovim zakonom.

Granica Nacionalnog parka iz stava 1. ovog člana počinje sa rijeke Tare kota 832, preko Jarčevih strana izbija na poligon 2032, a odatle na kotu 2005. Granica zatim skreće u pravcu istoka i izbija na greben iznad Šiškog jezera, pa u luku skreće i izbija na Veliku Ostrovicu na kotu 1907, zahvatajući Veliki Ursulovac izbija na Crnu Glavu - kota 2137. Odatle granica produžava u pravcu zapada izbijajući na kotu 1898, izlazi na Troglav, zatim produžava na katun Vranjak - kota 1787, skreće na sjevero-zapad na kotu 1890, katun Golu Crvenu gredu, izbija na Donji Lumer-kota 1728, i spušta se do Lumerskog potoka. Potom granica produžava do ušća Lumerskog potoka u Taru, skreće u pravcu sjevera i ide lijevom obalom rijeke Tare do početne tačke.

Član 10.

Nacionalni park "Durmitor" obuhvata delove teritorije opština: Žabljak, Mojkovac, Pljevlja, Plužine i Šavnik u granicama utvrđenim ovim zakonom.

Granica Nacionalnog parka iz stava 1. ovog člana počinje ispod Javorovačkog poligona 1529, odakle se spušta prirodnom granicom do na kolski put Žabljak-Šavnik i tim putem produžava do sela Kovacića odakle skreće u pravcu jugozapada, izbija na kotu 1494, zatim produžava istim pravcem do Ranisave-kota 1750, zahvata Boljske grede i spušta se na kotu 1303 ispod Kliještina, odatle se penje na poligon 2093 na veliki Buručkovac, odakle skreće u pravcu sjeverozapada, preko Treskavca, spušta se u Nikolin do i produžava do na Šakački kom-kota 1930. Odatle skreće u pravcu sjevera i izbija na Orajevicu - kota 1839, i preko Gomila, produžava užom kanjonskom dolinom Sušice izbija na Sokolinu - kota 1334, odatle produžava do na Presjeku. Sa Presjeke se spušta na rijeku Taru i izbija u pravcu istoka na granicu između Socijalističke Republike Bosne i Hercegovine i Republike Crne Gore, penje se na Rudo polje, a odatle u pravcu istoka i jugoistoka produžava desnom stranom kanjonske doline Tare-kotama 1457, 1549, 1861, 1622, 1502, 1438. Granica zatim skreće prema istoku do kote - 1407, zatim u pravcu sjevera ide kanjonskom dolinom rijeke Drage do Crkvina - kota 1080, odatle skreće u luku prema jugu i zahvatajući kanjonsku dolinu rijeke Drage izbija na kotu - 1224, odakle granica skreće na istok zahvatajući Javorovačke stijene i ispod Ravana produžava prema istoku i jugoistoku granicom kanjonske doline Tare i ispod Zaglavka izbija na Igrište - kota 1231, zatim preko kote 1246, spušta se na Tešnjicu - kota 1006, odakle se granica spušta na Selačku rijeku iznad njenog ušća u Taru, odakle ide prirodnom granicom preko kote 1162 na kotu 1120, gdje izbija na Lisac, poligon - 1437, odakle se ispred Vaškova spušta na kotu 1304. Odavde se granica parka penje na kotu - 1697 i preko kote - 1694 ide vododelnicom i spušta na ušće Bistrice u Taru - kota 759. Odatle se granica penje u pravcu jug-jugozapad, zahvata Crna pada i izlazi vododjelnicom do na Krstac - kota 1641, odakle skreće u pravcu sjeverozapad, izbija na mjesto Jasići - kota 1360, skreće u pravcu jugozapada i zahvatajući Zabojsko jezero, vraća se u pravcu sjeveroistoka do naspram kote 1360, nastavlja u pravcu zapada prema Gradini kota 1655, zatim skreće na sjever preko Krcija, ispod Jeline Gore i preko Rudanaca izbija na kotu 1311 i dalje ide kotama 1212 i 256 i preko kote 1274 izbija ispod Razvršja i ispod

Trgalja, Crnog vrha i Elava i nastavlja se užom kanjonskom dolinom Tare, izlazi na Tomorski glavicu - kota 1425 odakle skreće u pravcu jugozapada, izbija na Kamenjaču - kota 1554, odakle se penje na Čurovac - kota 1625. Granica parka sa Čurovca izbija na Kuk - kota 1615, zatim se penje na Mali Štulac - kota 1953, odakle skreće na jugoistok i izbija na Bosaču - kota 1543, zatim skreće na istok do Pitomina - kota 1520 odakle izuzimajući naselje Žabljak, izbija na početnu tačku na Javorovaču.

Član 11.

Nacionalni park "Lovćen" obuhvata delove teritorije opština: Budva i Cetinje u granicama utvrđenim ovim zakonom.

Granica Nacionalnog parka iz stava 1. ovog člana počinje od raskrsnice puteva na mjestu Krstac, odakle ide na jugoistok grebenom do puta Krstac-Ivanova korita, zatim istim putem istočno od vrha Janšine - grebenom do kote 1276 i dalje preko kota 1383, 1465, 1451 i 1402 do puta iznad Grabove prodoli, gdje izlazi na pute Dolovi - Velja glava, zatim grebenom Velja glava izlazi na Babinu glavu - kota 1474 grebenom Koložunjskih greda do kote 1427 i kote 1315 (Kolovijeri), grebenom do kote 1278 na Murakovac - kota 1387, grebenom nad Reskavicom do Mainskog vrha - kota 1324, grebenom nad Širokom stranom na kotu 1210, grebenom Majinske gradine iznad Velje strane na kotu 1180 i 1118 (Korita), kote 1174, zatim preko vrha Rome strane - kota 1187 - kote 939 na Ugnjima, preko Brštanovih krša na kotu Goli vrh iznad Osoja do Stanišine glave - kota 1104, sjevernim grebenom Gole strane do okuke puta za Konjsko preko puta za Ivanova korita, Jugoistočnim grebenom na Krst - kota 1177, na kotu 1091 (Kruška), grebenom nad naseljem Gornič do kote 1080 (Klačnik) i kote 1183 (Goliš), preko Stare Lazine na kotu 1151, preko Krivača nakotu 1187, dalje na kotu 1195, sjevernim grebenom Golog brda na kotu 1273, jugozapadnim grebenom i stazom na prevoj Šavnik i Vrh kape - kota 1302, preko Završja na kotu 1286 (Raduljica), zatim po postojećoj granici Nacionalnog parka "Lovćen" i ivicom šume južno od NJegoša - Petrova ljut - kota 985, izlazi na Krstac.

Član 12.

Nacionalni park "Skadarsko jezero" obuhvata delove teritorije opština: Titograd, Cetinje i Bar u granicama utvrđenim ovim zakonom.

Granica Nacionalnog parka iz stava 1. ovog člana počinje na mjestu gdje državna granica Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije-Narodne Republike Albanije presijeca put Ckla-Zoganj i nastavlja grebenom do kote 93. Odatle ide putem iznad Demirovića, penje se na Čačev - kota 384, odakle se spušta na kotu 304 i putem iznad Bljaca izbija na Pod, preko Dočina i Besa stiže na Donje Muriće. Odatle putem izbija na kotu 209 i preko Dračevice do kote 185. Granica se savija u luku putem preko Krnjica na kotu 230., skreće na zapad preko Krščela i penjući se izbija nakotu 258. Odatle preko Rajice kolskim putem iznad

Virpazara izbija na put Virpazar-Boljevići i ovim putem ide do ispod Zelenike, presijecajući i Željezničku prugu preko Crmničkog polja izbija na Bistricu i kolskim putem u pravcu sjevera stiže na magistralni put. Granica zatim preko kote 147 silazi na kolski put prema Orahovu i putem Vripazar-Rijeka Crnojevića do novog mosta u Rijeci Crnojevića. Odatle nastavlja putem za Riječki grad, obuhvatajući Riječki grad izbija na kotu 238. Zatim granica iznad Obodske pećine izbija na put Košćelee-Začir, odakle se spušta na krivinu kod Očevića, pa kolskim putem preko Rijeke Crnojevića i Šinžona nastavlja do krivine iznad Base, odakle skreće prema jugu do kote 262, spušta se na kotu 196, a zatim penje iznad Studenca nakotu 225. Granica se zatim spušta na krivinu iznad Karuča i putem Rvaši-Dodoši nastavlja do Kraćedola, odakle se penje na Velju bobiju - kota 436, spušta se preko kote 87 na Bobovine i seoskim putem u pravcu Sjevera izbija na kotu 88, odakle se u pravcu jugoistoka penje na Begovu glavicu - kota 214, skreće u pravcu istoka i jugoistoka, izlazi na Velja liješala - kota 126, odakle izbija ispod Ponara i putem preko Beglaka - siječe rijeku Moraču i stiže do željezničke pruge. Od iznad željezničke stanice Zeta, spušta se jugoistočno na potok prema Kurilu, izbija na kotu 8, nastavlja istim pravcem i izbija na raskrsnicu puta prema Stankovini, odakle kreće u pravcu sjeveroistoka putem ispod sela Kurila - kota 8, odakle produžava do poligona 8, izlazi na raskrsnicu puta prema Plavnici, presijeca Plavnički potok iznad Gonje Plavnice i putem iznad poligona 8 skreće prema sjeveroistoku, zahvata Majače i izvorište Gostiljske rijeke, i putem ispod Gostilja zahvata Pijavnik, poplavni dio Mrke (iznad poligona 8), zahvatajući Šipnicu i ide putem preko kontrabudanskog polja zahvatajući Dališan iznad kote 6, produžava u pravcu sjeveroistoka ispod Podhuma, a iznad Poligona 7 izbija na put prema Humskom blatu i granicom Humskog blata u pravcu sjevera i izlazi na krivinu kolskog puta zahvatajući izvorište Vitoje, odakle, ovim putem produžava do državne granice sa Narodnom Republikom Albanijom.

Član 13.

Republički organ uprave nadležan za poslove poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, u saradnji sa republičkim organom uprave nadležnim za poslove zaštite prirode i Republičkom upravom za geodetske poslove, katastar nepokretnosti i imovinsko-pravne poslove, izvršiće obilježavanje granice nacionalnih parkova u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

III. MJERE ZAŠTITE I UNAPREĐIVANJA

Član 14.

Za područje nacionalnih parkova donose se:

- prostorni plan područja posebne namjene za nacionalne parkove;
- program zaštite i razvoja nacionalnih parkova.

Prostorni plan područja posebne namjene za nacionalne parkove (u daljem tekstu: prostorni plan) donosi Skupština Republike Srne Gore (u daljem tekstu: Skupština) u skladu sa zakonom.

Program zaštite i razvoja nacionalnih parkova donosi Javno preduzeće, po prethodno pribavljenom mišljenju Republičkog zavoda za zaštitu prirode.

Član 15.

Prostorni plan iz člana 14. ovog zakona sadrži naročito:

- ocjenu postojećeg stanja prostornog uređenja;
- položaj i pravce razvoja u odnosu na okruženje;
- granice područja za koje se plan donosi;
- režim korišćenja i uređenja i granice zona prema ovim režimima;
- mjere neposredne zaštite i uređivanja životne sredine; i
- uslove za izgradnju objekata, uređenje, korišćenje i zaštitu prostora.

Prostornim planom može se utvrditi zaštitna zona oko nacionalnih parkova i mjere za organizaciju, uređenje i korišćenje prostora u toj zoni, kojima se obezbjeđuje potpunija zaštita nacionalnih parkova.

Član 16.

Program zaštite i razvoja nacionalnih parkova u skladu sa prostornim planom i analizom stanja i mogućnosti razvoja i korišćenja potencijala i vrijednosti nacionalnih parkova, sadrži ciljeve, zadatke, mjere i aktivnosti za zaštitu i razvoj područja nacionalnih parkova, a naročito:

- očuvanje i unapređivanje prirodnih rijetkosti i djelova područja nacionalnih parkova stavljenih pod posebni režim zaštite;
- očuvanje i unapređivanje flore i faune;
- očuvanje, zaštitu i racionalno korišćenje poljoprivrednog zemljišta i voda;
- zaštitu, obnovu, njegu i iskorišćavanje šuma;
- očuvanje spomenika kulture;
- naučno-istraživački rad, obrazovanje i kulturu;
- razvoj turizma i rekreaciju;
- izgradnju, rekonstrukciju i uređenje područja nacionalnih parkova; i
- zaštitu i unapređenje nacionalnih parkova od interesa za opštenarodnu odbranu i društvenu samozaštitu i zaštitu od elementarnih nepogoda.

Program zaštite i razvoja nacionalnih parkova sadrži i izvore potrebnih sredstava za njegovo ostvarivanje.

Član 17.

Na program iz člana 16. ovog zakona saglasnost daje Vlada.

Program iz stava 1. ovog člana donosi se za period od pet godina.

Za izvršenje programa iz stava 1. ovog člana donosi se godišnji program zaštite i razvoja nacionalnih parkova.

Član 18.

Pravna i fizička lica koja vrše djelatnosti ili ostvaruju svoje interese na području nacionalnih parkova, staraju se o zaštiti i razvoju dobara nacionalnih parkova.

Pravna lica dužna su da svojim programima i planovima rada i razvoja i njihovim ostvarivanjem realizuju zadatke i obaveze koji su utvrđeni programima zaštite i razvoja nacionalnih parkova u tim oblastima.

Ako se pravna lica u vršenju djelatnosti, odnosno u ostvarivanju svojih interesa ne pridržavaju uslova i mjera zaštite utvrđenih programima zaštite i razvoja nacionalnih parkova i zakonom, smatraće se da su time oštetila javni interes koji će se štititi u skladu sa zakonom.

Član 19.

Na području nacionalnih parkova u zonama posebnog režima korišćenja i ureñenja nije dozvoljeno:

- unositi neautohtone biljne vrste izuzev za potrebe sprečavanja erozije i klizišta, kao i neautohtone divlje životinjske vrste koje slobodno žive;
- sječe drvine i žbunaste vegetacije iznad gornje šumske granice, na većim nagibima zemljišta, na obalama i u zoni priobalja jezera, rijeka i njihovih pritoka, gdje su mrestilišta riba;
- graditi objekte ili izvoditi druge radove na vodotocima i zemljištu, kojima se mijenja količina, kvalitet, prostorni i vremenski raspored voda za potrebe snabdijevanja vodom i obezbjeñenja hidroenergije za potrebe područja nacionalnih parkova, kao i na cijelom području nacionalnih parkova radi zaštite od erozije, bujica i poplava;
- graditi nadzemne energetske i druge vodove;
- graditi nuklearne objekte, deponovati radioaktivne i opasne materije i vršiti njihov transport; i
- preduzimati druge radnje kojima se uništavaju, oštećuju ili zagañuju djelovi prirode ili se koriste protivno utvrđenim uslovima, mjerama i režimima zaštite nacionalnih parkova.

Izuzetno od odredaba stava 1. ovog člana na području nacionalnih parkova dozvoljene su radnje koje se odnose na naučna istraživanja, sanitarnu sječu šume, sanitarni odstrel divljači, sportski ribolov, pašarenje, prikupljanje sjemena i sl., u skladu sa programom zaštite i razvoja nacionalnih parkova, kao i gradnja objekata od interesa za Republiku uz prethodnu saglasnost Vlade.

Pored mjera zaštite utvrđenih u stavu 1. ovog člana, prostornim planom, programom zaštite i razvoja nacionalnih parkova i aktima Javnog preduzeća utvrđuju se i drugi uslovi i mjere za zaštitu nacionalnih parkova.

IV. KORIŠĆENJE DOBARA NACIONALNOG PARKA

Član 20.

Na području nacionalnih parkova mogu se vršiti privredne, kulturne, naučno-istraživačke, turističke, rekreativne, sportske i druge djelatnosti, ako ovim zakonom nije drugačije određeno.

Djelatnostima iz stava 1. ovog člana ne smiju se ugrožavati izvornost i nesmetan prirodni razvoj biljnog i životinjskog svijeta, hidrografske, geomorfološke, geološke, kulturne i pejzažne vrijednosti nacionalnih parkova.

Član 21.

Pri korišćenju dobara nacionalnih parkova mora se u skladu sa programom iz člana 16. ovog zakona, obezbijediti zaštita voda i njihovih obala, zemljišta i šuma, ribljeg fonda i divljači, vazduha, pejzažnih i ambijentalnih vrijednosti i radom stvorenih vrijednosti i drugih prirodnih bogatstava.

Član 22.

Izgradnja objekata i izvoženje drugih radova na području nacionalnih parkova može se vršiti samo ako je u skladu sa prostornim planom i programom zaštite i razvoja nacionalnih parkova.

Izgradnja objekata i izvoženje drugih radova u nacionalnim parkovima može se vršiti na osnovu odobrenja za građenje koje donosi nadležni organ uprave, u skladu sa zakonom uz prethodno pribavljeno mišljenje Javnog preduzeća.

Član 23.

Šume u nacionalnim parkovima su šume sa posebnom namjenom.

Ostvarivanje posebne namjene šuma u nacionalnim parkovima vrši se u skladu sa prostornim planom.

Šume u nacionalnim parkovima nijesu obuhvaćene šumskoprivrednim područjima obrazovanim u skladu sa propisima o šumama.

Šumama i šumskim zemljištem u nacionalnim parkovima gazduje Javno preduzeće u skladu sa programom zaštite i razvoja, koje obezbjeđuje da se ostvaruju sve funkcije šuma utvrđene zakonom.

Gazdovanje šumama i šumskim zemljištem vrši se u skladu sa propisima o šumama, ako ovim zakonom nije drugačije određeno.

Vlasnici šuma i šumskog zemljišta na području nacionalnih parkova dužni su da sprovede mjere zaštite i korišćenja šuma i šumskih zemljišta koje su određene programom zaštite i razvoja nacionalnih parkova.

Član 24.

Zemljištem ili drugim nepokretnostima-dobrima nacionalnih parkova u državnoj, odnosno društvenoj svojini, koja se nalaze na području nacionalnih parkova upravlja Javno preduzeće.

Zemljištem ili drugim nepokretnostima u svojini građana u sastavu nacionalnih parkova, upravlja vlasnik.

Član 25.

Zemljište u nacionalnim parkovima može se dati na privremeno ili trajno korišćenje radi izgradnje turističkih, zdravstvenih, infrastrukturnih i drugih objekata, odnosno postavljanja privremenih objekata, u skladu sa prostornim, odnosno detaljnim urbanističkim planom.

Javno preduzeće posebnim aktom određuje način, uslove i vrijeme davanja na korišćenje dobara nacionalnih parkova.

U skladu sa aktom iz stava 2. ovog člana Javno preduzeće i korisnik dobara zaključuju ugovor.

Korisnik dobara nacionalnih parkova ne može prenijeti pravo korišćenja na drugo pravno ili fizičko lice.

Na akt iz stava 2. ovog člana saglasnost daje Vlada.

Član 26.

Vlasnik zemljišta ili druge nepokretnosti u sastavu nacionalnih parkova, u pogledu upravljanja, držanja, raspolaganja, korišćenja i ostvarivanja drugih prava ima ista prava, obaveze i odgovornosti kao i vlasnik zemljišta ili druge nepokretnosti van nacionalnih parkova, ako ovim zakonom nije drugačije određeno.

Član 27.

Ako se mjerama zaštite dobara nacionalnih parkova utvrđenih ovim zakonom ograničava pravo iskorišćavanja i raspolaganja zemljištem ili drugim

nepokretnostima u sastavu nacionalnih parkova, vlasnik ima pravo na naknadu štete srazmjerno umanjenju prihoda.

Visinu naknade iz stava 1. ovog člana utvrđuju ugovorom Javno preduzeće i vlasnik zemljišta ili druge nepokretnosti.

Ugovorom iz stava 2. ovog člana mora biti određena visina naknade i rok u kojem je Javno preduzeće dužno da izvrši utvrđenu obavezu.

Ako se u roku od 30 dana od dana podnošenja pismenog zahtjeva subjekti iz stava 2. ovog člana ne sporazumiju, visinu naknade određuje nadležni sud. Postupak pred sudom iz stava 4. ovog člana je hitan.

V. UPRAVLJANJE NACIONALNIM PARKOVIMA

Član 28.

Javno preduzeće iz člana 6. ovog zakona osniva Skupština.

Član 29.

Javno preduzeće vrši djelatnost u skladu sa osnivačkim aktom, a naročito:

- preduzima mjere i aktivnosti za ostvarivanje utvrđene politike u upravljanju, korišćenju, zaštiti i razvoju nacionalnih parkova;
- donosi programe zaštite i razvoja nacionalnih parkova i stara se o njihovom ostvarivanju; i
- upravlja i gazduje dobrima nacionalnih parkova.

Član 30.

Javno preduzeće može, u skladu sa zakonom i statutom, vršiti i druge djelatnosti na području nacionalnih parkova koje doprinose efikasnijem i prikladnijem iskorišćavanju resursa i kapaciteta nacionalnih parkova.

Član 31.

Javno preduzeće vrši, kao javna ovlašćenja:

- vođenje katastra o stanju ekosistema biljnih i životinjskih vrsta, njihovih zajednica i staništa;
- kontrolu nad sprovođenjem utvrđenih režima korišćenja dobara nacionalnih parkova;
- propisuje unutrašnji red u nacionalnim parkovima;
- i druga javna ovlašćenja utvrđena zakonom.

Član 32.

Organi Javnog preduzeća su Upravni odbor i direktor.

Član 33.

Radnici Javnog preduzeća učestvuju u upravljanju i odlučivanju u skladu sa zakonom i statutom Javnog preduzeća.

Član 34.

Radi sprovođenja programa zaštite i razvoja nacionalnih parkova, Javno preduzeće, posebnim aktom, propisuje unutrašnji red u nacionalnim parkovima i organizuje čuvarsku službu.

Čuvarsku službu vrše čuvari nacionalnih parkova.

Član 35.

Čuvari nacionalnih parkova vrše dužnost u službenom odijelu (uniformi), imaju službeni znak i legitimaciju.

Čuvari nacionalnih parkova moraju ispunjavati uslove utvrđene propisima o društvenoj samozaštiti.

Službeni znak i legitimaciju iz stava 1. ovog člana propisuje i izdaje Javno preduzeće.

Član 36.

Čuvari nacionalnih parkova u vršenju svojih poslova, imaju pravo i dužnost da:

- pregledaju ulov i sredstva za lov i ribolov i da utvrde da li je lov, odnosno ribolov obavljen u skladu sa propisima;
- privremeno oduzmu ulov, sredstva kojima je taj ulov pribavljen, kao i druge predmete pribavljene nedozvoljenim radnjama;
- vrše kontrolu i preduzimaju mjere u vezi sa kretanjem i korišćenjem prevoznih sredstva na području nacionalnih parkova;
- na licu mjesta izriču i naplaćuju kazne za prekršaje utvrđene ovim zakonom; i
- vrše i druge poslove koje mu poveri Javno preduzeće u skladu sa odlukom o organizovanju Javnog preduzeća, statutom i zakonom.

Čuvari nacionalnih parkova dužni su da licu od kojeg su naplatili novčanu kaznu ili oduzeli sredstva za lov, odnosno ribolov i druge predmete, izdaju odgovarajuću potvrdu.

VI. SREDSTVA ZA ZAŠTITU I RAZVOJ

Član 37.

Sredstva za zaštitu i razvoj nacionalnih parkova obezbjeđuju se:

- iz prihoda koji se ostvare vršenjem djelatnosti Javnog preduzeća;
- od naknade za korišćenje dobara nacionalnih parkova;
- od naknade štete pričinjene dobrima nacionalnih parkova;
- udruživanjem sredstava preduzeća, ustanova i drugih pravnih lica;
- iz kredita i zajmova;
- od poklona, zavještanja, legata i slično;
- od kazni za prekršaje utvrđene ovim zakonom; i
- iz drugih sredstava.

Izuzetno, za namjene utvrđene programom zaštite i razvoja nacionalnih parkova u zonama sa posebnim režimom zaštite sredstva se mogu obezbjeđivati i iz Budžeta Republike.

Član 38.

Za iskorišćavanje dobara nacionalnih parkova u društvenoj svojini korisnici su dužni da plaćaju naknadu Javnom preduzeću.

Korisnici, u smislu stava 1. ovog člana, su pravna i fizička lica koja koriste zemljište i druga prirodna bogatstva, odnosno druge vrijednosti nacionalnih parkova.

Iznos naknade utvrđuje Javno preduzeće pojedinačnim obračunom za svakog korisnika. O prigovoru korisnika na visinu naknade rješava Upravni odbor Javnog preduzeća. Sporove u vezi sa plaćanjem naknade rješava redovni sud.

Član 39.

Za korišćenje dobara nacionalnih parkova na području nacionalnih parkova gdje su stvoreni uslovi za odmor i rekreaciju ili su posebno uređeni, odnosno pogodni za pojedine namjene korišćenja, može se uvoditi:

- naknada za boravak (ulaznica);
- naknada za obavljanje djelatnosti, odnosno vršenje usluga u nacionalnim parkovima (turističkih, ugostiteljskih, prodajnih i drugo);
- naknada za parkiranje, logorovanje, kampovanje i slično;
- naknada za korišćenje posebno uređenog terena (sportski tereni, lovište i slično);
- naknada za korišćenje znaka i imena nacionalnih parkova;
- naknada za korišćenje zemljišta za organizovanje priredbi i drugo; i
- druge naknade (za lov i ribolov, za snimanje filmova, krstarenje i slično).

Član 40.

Visinu naknade iz čl. 38. i 39. ovog zakona utvrđuje opštim aktom Javno preduzeće.

Član 41.

Javno preduzeće je dužno da od ukupnog iznosa sredstava obezbijeđenih u smislu člana 37. stav 1. al. 1., 2., 3., 6. i 7. ovog zakona, za zaštitu nacionalnih parkova izdvoji najmanje 20%.

Sredstva iz stava 1. ovog člana vode se na posebnom računu Javnog preduzeća.

Član 42.

Programi zaštite i razvoja nacionalnih parkova moraju biti usaglašeni sa raspoloživim sredstvima.

Ako se zbog vanrednih okolnosti ne obezbijede sredstva za izvršenje programa zaštite i razvoja nacionalnih parkova, Javno preduzeće dužno je da, bez odlaganja, o tome obavijesti Skupštinu.

U slučaju iz stava 2. ovog člana Skupština preduzima odnosno predlaže mjere koje su neophodne za zaštitu nacionalnih parkova.

VII. KAZNE NE ODREDBE

Član 43.

Novčanom kaznom od 100.000 do 450.000 dinara kazniće se za privredni prestup preduzeće ili drugo pravno lice:

- 1) ako se ne pridržava utvrđenih mjera zaštite nacionalnih parkova (član 18. ovog zakona);
- 2) ako u nacionalnim parkovima preduzima radnje ili gradi objekte suprotno čl. 19. i 22. ovog zakona;
- 3) ako pri korišćenju dobara nacionalnih parkova ne postupa u skladu sa odredbama čl. 20. i 21. ovog zakona.

Za privredni prestup iz stava 1. ovog člana kazniće se i odgovorno lice u preduzeću ili drugom pravnom licu novčanom kaznom od 15.000 do 25.000 dinara.

Član 44.

Novčanom kaznom od 50.000 do 300.000 dinara kazniće se za privredni prestup Javno preduzeće:

- 1) ako ne postupi po odredbama člana 31. ovog zakona;
- 2) ako ne organizuje čuvarsku službu (član 34. stav 1. ovog zakona);
- 3) ako ne postupa u skladu sa odredbama člana 41. ovog zakona.

Za privredni prestup iz stava 1. ovog člana kazniće se i odgovorno lice u javnom preduzeću novčanom kaznom od 15.000 do 25.000 dinara.

Član 45.

Novčanom kaznom od jedne polovine do dvadesetostrukog iznosa minimalne zarade u Republici kazniće se za prekršaj fizičko lice ako:

- 1) postupa suprotno odredbama čl. 20, 21. i člana 22. stav 2. ovog zakona;
- 2) se ne pridržava akata Javnog preduzeća iz člana 25. stav 2. ovog zakona;
- 3) se ne pridržava ugovora iz člana 25. stav 3. ovog zakona;
- 4) sprečava čuvare nacionalnih parkova u vršenju poslova za koje su ovlašćeni (član 36. ovog zakona).

Član 46.

Novčanom kaznom do trostrukog iznosa minimalne zarade u Republici na licu mjesta kazniće se za prekršaj lice koje se u nacionalnim parkovima zatekne da protivno odredbi člana 19. stav 1. alineja 6. ovog zakona:

- 1) parkira vozilo van za to određenog mjesta ili vozi vozilo van dozvoljenog puta;
- 2) baca otpatke van određenog mjesta;
- 3) kreće se izvan dozvoljenih zona ili staza;
- 4) snima u nacionalnim parkovima bez odobrenja;
- 5) oštećuje znake kojima se obilježavaju vrijednosti nacionalnih parkova ili daje obavještenja posjetiocima nacionalnih parkova;
- 6) bere plodove, biljke, lomi drveće, skuplja životinje; i
- 7) napasa stoku gdje je zabranjeno.

Novčanom kaznom do trostrukog iznosa minimalne zarade u Republici na licu mjesta kazniće se za prekršaj lice koje se u nacionalnim parkovima zatekne da protivno odredbama člana 19. stav 1. alineja 6. ovog zakona:

- 1) loži vatru van određenog mjesta;
- 2) unosi opasne uređaje, naprave ili opasne materije kojima se mogu ugroziti vrijednosti nacionalnih parkova ili posjetioci nacionalnih parkova.

Kazne iz st. 1. i 2. ovog člana naplaćuju čuvari nacionalnih parkova.

VIII. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 47.

Skupština, akt o osnivanju Javnog preduzeća u smislu odredaba ovog zakona, donijeće najkasnije u roku od dva mjeseca od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Javno preduzeće iz stava 1. ovog člana počće sa radom u roku od tri mjeseca od dana donošenja akta o osnivanju.

Javno preduzeće preuće radnike, prava i obaveze i sredstva postojećih samoupravnih interesnih zajednica za nacionalne parkove.

Raspoređivanje radnika iz stava 3. ovog člana izvršće se u skladu sa aktom o organizaciji i sistematizaciji poslova i zadataka Javnog preduzeća.

Član 48.

Prostorni plan iz člana 14. ovog zakona donijeće se u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Program zaštite i razvoja nacionalnih parkova Javno preduzeće donijeće u roku od tri mjeseca od dana donošenja prostornog plana iz stava 1. ovog člana.

Član 49.

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaju da važe: Zakon o nacionalnim parkovima ("Službeni list SRCG", br. 6/78 i 31/88) i Zakon o Skadarskom jezeru ("Službeni list SRCG", br. 33/83 i 31/88), osim odredaba koje se odnose na zone nacionalnih parkova sa posebnim režimom zaštite prirode, čije važenje prestaje danom donošenja prostornog plana iz člana 48. stav 1. ovog zakona.

Član 50.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Republike Crne Gore".

4.2. Aneks 2: Izvodi iz Zakona o ureñenju prostora i izgradnji objekata

OBAVEZE IZVOĐAČA RADOVA

Član 110

Izvoñać radova dužan je da:

- 1) izvodi radove prema gradjevinskoj dozvoli i glavnom projektu;
- 2) organizuje gradilište saglasno na naćin kojim će se obezbijediti pristup lokaciji, nesmetani saobraćaj i zaštita okoline za vrijeme trajanja grañenja;
- 3) obezbijedi sigurnost objekta, lica koja se nalaze na gradilištu i okoline (susjednih objekata i saobraćajnica);
- 4) izvodi radove u skladu sa standardima, tehničkim normativima i normama kvaliteta koji važe za pojedine vrste radova, instalacija i opreme i gradi objekat odnosno koristi grañevinske materijale, proizvode, ureñaje, postrojenja i opremu koji ispunjavaju uslove iz ćl. 72 i 74 ovog zakona;
- 5) obezbijedi dokaz o kvalitetu izvedenih radova, odnosno ugrañenog materijala, instalacija i opreme, izdat od strane ovlašćene organizacije;
- 6) vodi zapisnike o radovima koji se nakon zatvaranja odnosno pokrivanja ne mogu kontrolisati (kvalitet zemljišta na kojima se objekat fundira, temelji, armatura, izolacija, podzemne i instalacije koje se zatvaraju i dr);
- 7) vodi grañevinski dnevnik, grañevinsku knjigu i knjigu inspekcije;
- 8) obezbijedi mjerenja i geodetsko osmatranje ponašanja tla i objekta u toku grañenja;

Naćin voñenja i sadržinu grañevinskog dnevnika i grañevinske knjige, iz stava 1 taćka 7) ovog ćlana propisuje Ministarstvo.

OBAVEZE IZVOĐAČA RADOVA I INVESTITORA

Član 111

Izvoñać radova odnosno investitor dužan je da obavijesti nadležni inspekcijski organ, kao i organ uprave nadležan za poslove katastra o početku izvoñenja radova, najmanje sedam dana prije početka izvoñenja radova.

Organ uprave nadležan za poslove katastra izvršiće obilježavanje objekta odnosno obilježavanja trase na terenu, u skladu sa glavnim projektom, u roku od tri dana od dana prijema obavještenja iz stava 1 ovog ćlana i o tome izdati pisanu potvrdu.

Ako izvođač radova primijeti nedostatke u glavnom projektu, obavezan je pisanim putem da upozori investitora i privredno društvo koje je izradilo projekat.

Ako investitor ili privredno društvo, koje je izradilo glavni projekat bez odlaganja ne otkloni nedostatke na koje su bili upozoreni, izvođač radova mora obavijestiti o tome organ koji je izdao građevinsku dozvolu, kao i nadležni inspekcijski organ.

Ako nedostaci ugrožavaju život i zdravlje ljudi, sigurnost objekta, okolinu, saobraćaj ili susjedne objekte, izvođač radova mora odmah obustaviti izvođenje radova i otkloniti nedostatke.

Ako izvođač radova, zbog nepredviđenih okolnosti (nosivost tla, nivo podzemnih voda, promjene djelova elemenata i opreme koja je fabrički proizvedena i instalacije i sl.), ne može da izvodi radove po revidovanom glavnom projektu, dužan je da o tome obavijesti investitora i nadležni inspekcijski organ.

U slučaju iz stava 6 ovog člana investitor odnosno privredno društvo, koje je izradilo glavni projekat, dužno je da izvrši izmjenu glavnog projekta u skladu sa ovim zakonom.

Izvođač radova je dužan da pisanim putem obavijesti nadležni organ u slučaju nailaska na arheološka nalazišta, fosile, aktivna klizišta, podzemne vode i sl.

OVLAŠĆENJA INSPEKTORA ZAŠTITE PROSTORA

Član 149

Inspektor zaštite prostora provjerava da li je za građenje objekata na prostoru Crne Gore izdata građevinska dozvola.

UPRAVNE MJERE I RADNJE INSPEKTORA ZAŠTITE PROSTORA

Član 150

Kad utvrdi da se građenje objekta vrši bez građevinske dozvole inspektor zaštite prostora ima obavezu i ovlašćenje da naredi rušenje objekta.

INSPEKCIJSKI NADZOR U OBLASTI IZGRADNJE OBJEKATA

Član 151

Organ uprave vrši inspeksijski nadzor u oblasti izgradnje objekata preko inspektora za građevinarstvo.

OVLAŠĆENJA INSPEKTORA ZA GRAĐEVINARSTVO

Član 152

Inspektor za građevinarstvo vrši inspeksijski nadzor u odnosu na objekte iz člana 91 ovog zakona.

Inspektora za građevinarstvo je obavezan da provjerava, naročito:

- 1) da li je investitor započeo pripreme radove za građenje objekta u skladu sa ovim zakonom (član 104);
- 2) da li je investitor prijavio početak građenja objekta u skladu sa članom 105 ovog zakona;
- 3) da li građenje objekta započeto u skladu sa revidovanim glavnim projektom;
- 4) da li je revidovani glavni projekat izrađen saglasno idejnom projektu za koji je izdata građevinska dozvola;
- 5) da li su ispunjeni uslovi za građenje objekta, odnosno izvođenje pojedinih radova na objektu iz člana 106, 107, 108 i 114 ovog zakona;
- 6) da li se na gradilištu nalazi sva dokumentacija u skladu sa članom 112;
- 7) da li se građenje objekta vrši prema propisima za izgradnju objekata i važećim propisima o tehničkim mjerama, normativima i standardima u građevinarstvu;
- 8) da li građevinski materijali i prefabrikovani elementi koji se ugrađuju, odgovaraju propisima i standardima, te da li su izvođač i investitor za njih pribavili potreban atest odnosno da li vrše propisana ispitivanja materijala i elemenata;
- 9) da li je za izgrađeni objekat odnosno izvedene radove nadležni organ izdao upotrebnu dozvolu;

10) da li postojeći objekat, zbog fizičke dotrajalosti ili drugih uzroka, predstavlja opasnost po život ljudi, bezbjednost saobraćaja, susjedne objekte i okolinu;

11) da li su odobrenje i urbanističko-tehnički uslovi za postavljanje objekata privremenog karaktera donijeti u skladu sa planom objekta privremenog karaktera i propisanim uslovima.

UPRAVNE MJERE I RADNJE

Član 153

Kad utvrdi da je povrijeđen zakon ili drugi propis, inspektor za građevinarstvo dužan je da:

1. naredi zatvaranje gradilišta ako se pripremni radovi ne izvode u skladu sa članom 104 stav 2 ovog zakona;
2. zabrani građenje objekta ako se izgradnja objekta ne vrši u skladu sa zakonom i propisima o tehničkim mjerama, normativima i standardima u građevinarstvu;
3. naredi rušenje odnosno uklanjanje objekta i vraćanje zemljišta u prvobitno stanje, ako:
  - se izgradnja objekta vrši i pored zabrane iz tačke 2 ovog člana;
  - utvrdi nedostatke pri izgradnji objekta koji predstavljaju opasnost za stabilnost objekta, bezbjednost života ljudi i sl., a isti se ne mogu otkloniti.
4. zabrani korišćenje objekta za koji nije izdata upotrebna dozvola;
5. naredi uklanjanje objekata privremenog karaktera, koje investitor nije uklonio u roku od 30 dana od dana završetka radova;
6. naredi rušenje odnosno uklanjanje objekta koji zbog dotrajalosti ili drugih razloga predstavlja opasnost po život ljudi, bezbjednost saobraćaja, susjedne objekte i okolinu, izuzev ako je objekat proglašen spomenikom kulture;
7. predloži organu uprave da oglasi ništavim upotrebnu dozvolu izdatu suprotno ovom zakonu;
8. privremeno zabrani vršenje djelatnosti ako privredno društvo ne ispunjava uslove iz čl. 106 i 107 i 114 ovog zakona ili obavlja poslove suprotno odredbama ovog zakona koje se odnose na poslove za koje je licenca izdata;
9. predloži organu uprave oduzimanje licence privrednom društvu koje ne ispunjava uslove propisane ovim zakonom za izradu planskih dokumenata ili obavlja poslove suprotno odredbama ovog zakona koje se odnose na poslove za koje je licenca izdata;

10. predloži organu uprave poništenje ovjere licence stranog lica, ako obavlja poslove suprotno odredbama ovog zakona koje se odnose na poslove za koje je licenca ovjerena;
11. naredi uklanjanje objekata koji su postavljeni suprotno čl. 116 ovog zakona.

Upravna mjera iz stava 1 tačka 1 ovog člana sprovodi se pečaćenjem, tako što će se na vidno mjesto gradilišta istaći obavještenje „zatvoreno po nalogu inspektora za gradjevinarstvo“.

online mapa
nelegalne gradnje
www.mans.co.me

SKADARSKO JEZERO

Karuć - Dodoši - Rijeka Crnojevića - Murići - Virpazar
Drušići - Ponari - Tanki rt - Žabljak Crnojevića

Prijavite nelegalnu gradnju!
020 266 326
020 266 328

mans

Podržano od

UN
DP
Montenegro